

Møte med Senja kommune 6. mai 2022

Møteleder: Inge Berg

Referent: Åsmund Andersen

Tilstede:

Tom Rune Eliseussen, Ordfører, Senja kommune

Geir Inge Sivertsen, Varaordfører, Senja kommune

Inger Andreassen, Fagansvarlig landbruk og miljø, Senja kommune

Audun Sivertsen, Kystsoneplanlegger, Senja kommune

Wenche Pedersen, Virksomhetsleder, Senja kommune

Lisa Bjørnsdatter Helgasson, Statsforvalteren i Troms og Finnmark

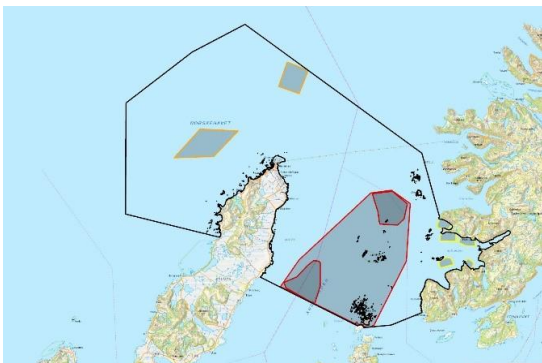
Inge Berg, Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Åsmund Andersen, Statsforvalteren i Nordland

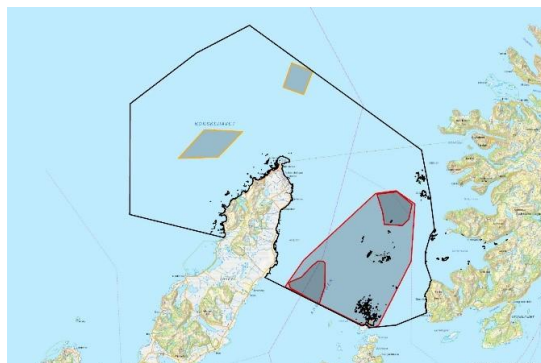
Referat:

Inge Berg orientere om Statsforvalterens arbeid med å utrede marint vern i Andfjorden. Det er meldt oppstart, gjort sammenstilling av all kunnskap om naturverdiene, utført nye kartlegginger, utarbeidet utredningsprogram og gjennomført en konsekvensutredning. Statsforvalteren vil i møtet presentere en skisse til verneplan basert på konsekvensutredningen og innspill fra brukerne av området.

Statsforvalteren ønsker å høre to utredningsalternativer, alternativ A (hele utredningsområdet) og alternativ B (uten Selfjorden). Det er et prinsipp at igangsatt virksomheten skal kunne fortsettes som før vernet. For å ivareta Flakstadvåg Laks AS sin akvakulturvirksomhet i Selfjorden på en best måte heller Statsforvalteren til å tilrå vernealternativ B, men siden konsekvensutredningen anbefalte alternativ A ønsker Statsforvalteren å høre begge alternativene. I tillegg må vi gi regjeringen handlefrihet til å velge alternativ. Dersom vernealternativ A skulle bli valgt foreslår Statsforvalteren at det etableres soner rundt anleggene der virksomheten kan gjøre justeringer av anleggene uten at det må søkes om tillatelser fra verneforskriften. Sonene vil samsvare med akvakultursonene avsatt i kystsoneplanen.

Alternativ A

Alternativ B

Vernet vil omfatte to områder avsatt som referanseområder (forskningsområder) for henholdsvis fiske med bunntål og snurrevad. Her vil det bli forbud mot fiske med aktive bunntredskaper som bunntål, snurrevad og reketål. I tillegg foreslås det å avsette et stort beskyttelsesområde for

spesielt og sårbart undersjøisk naturmangfold, som omfatter undervannsryggen midt i Andfjorden, som Steinavær og Meløyvær stikker opp av, samt et område med bambuskorallskog på fjordbunnen utenfor Kvalnes.

Det er registrert store naturverdier på undervannsryggen, deriblant et stort korallrev, Steinaværrevet, svampskog og hardbunnskorallskog. I tillegg er det store områder med tareskog og ruglbunn, som også er viktige naturtyper med tanke på biologisk mangfold. Bambuskorallskogen utenfor Kvalnes er en av 6 lokaliteter av naturtypen i verden, alle i Norge.

Det er utredet 13 ulike temaer i konsekvensutredningen. Det er vurdert at vernet kun vil få konsekvenser for fiskeri, forsvar og akvakultur.

Fiskeri er i utgangspunktet unntatt vernebestemmelsene, men det foreslås restriksjoner på bruk av aktive redskaper i de to referanseområdene og i det store beskyttelsesområdet for sårbart og verdifullt biologisk mangfold. I tillegg foreslås det forbud mot alle redskapstyper med unntak av juksa på Steinaværrevet og Bambuskorallskogen. Dette vil kunne gi begrenset konsekvens for noen få fiskere. Havforskningsinstituttet er i disse dager ute for å kartlegge og avgrense Steinaværrevet og Bambuskorallskogen mer nøyaktig. Foreløpig rapport er at oppmålingene som havforsker Carl Fredrik Lindemann Dons gjorde av Steinaværrevet på 40-tallet stemmer ganske godt. Revet er om lag 4 kvadratkilometer stort.

Det foreslås forbud mot undervannsprenging i det store beskyttelsesområdet for sårbart og verdifullt naturmangfold, samt nærmere kjente korallforekomster enn 1000 meter. Dette vil få en begrenset konsekvens for forsvaret og forsvarsindustrien.

Berg forteller om akvakulturvirksomheten i utredningsområdet. Det er 4 lokaliteter for lakseoppdrett i drift og en under planlegging, i Selfjorden på Senja. Videre er det igangsatt bygging av et landbasert oppdrettsanlegg for laks på Kvalnes på Andøya, og ytterligere to anlegg for landbasert oppdrett av laks under planlegging i Breivika og Fiskenes. Det vil bli mulig å søke om utvidelser av eksisterende virksomhet og ny akvakulturvirksomhet. Det må imidlertid forventes strengere krav til dokumentasjon når det søkes om akvakultur i et verneområde enn utenfor. Et vern vil derfor få konsekvens for akvakulturnæringen.

Statsforvalteren har hatt som intensjon å få planen sendt på høring før sommerferien, men innser at dette kan holde hardt. I tillegg ønsker vi å vente på uttalelser fra fylkestingene som vil bli arrangert i midten av oktober. Derfor tar vi nå sikte på å få sendt ut høringa i begynnelsen av september. Det vil bli minimum 6 uker høringsfrist.

Eliseussen lurer på hva som er begrunnelsen for vern av et så stort areal? Eliseussen sier han skjønner at man vil verne viktige naturverdier, men synes det foreslåtte arealet er for stort. Andersen viser til at det ofte er nevnt at Norge gjennom FN-konvensjonen om biologisk mangfold har forpliktet seg til vern av 10 % av sjøarealene, men at disse arealene ble valgt ut av Rådgivende utvalg for marint vern lenge før Norge inngikk denne forpliktelsen. Berg og Helgason fortalte om at det lå et omfattende studium av arters utbredelse til grunn for utvelgelse av biogeografiske soner, som igjen ligger til grunn for utvelgelsen av områdene. Andfjorden marine verneområde er sammen med fire andre områder langs Norskekysten tenkt å ha en spesiell referansefunksjon for overvåkning av effektene som klimaendringer har på artsmangfoldet. Videre trekker Berg frem begrunnelsen gitt av Rådgivende utvalg for marint vern der de beskriver transektet i seks delelementer: 1) Ytre- og indre Selfjord (terskelfjorder), 2) gruntområdet som inkluderer Meløyvær, Steinavær, Holmenvær etc, 3) Marin dal i Andfjorden, 4) Grunne skjellsandområder vest og nord for Andøya, 5) Sokkelområdene utenfor Andøya og 6) Bleiksdjupet som er en marin canyon.

Geir Inge Sivertsen uttrykker at han synes det er bra at Statsforvalteren heller mot vernealternativ B, men at vernegrensen bør flyttes enda lengre ut. Sivertsen mener vernegrensen bør ligge kant i kant med det foreslåtte beskyttelsesområdet utenfor Selfjorden. Det vil sikre både vern av de viktigste naturverdiene og videre utvikling av akvakulturanleggene i Selfjorden. Berg svarer at tanken bak utgrensingen av Selfjorden er å sikre eksisterende akvakulturvirksomhet, og strømforholdene viser at strømmen fra Selfjorden da vil gå ut av verneområdet. En ytterligere flytting av grense vil gå utover det å sikre eksisterende virksomhet, men at alle innspill vil bli vurdert i forbindelse med høringen.

Inger Andreassen viser til at forskriften har forbud mot utsetting av fremmede planter, og lurte på om det ved eventuelt tareoppdrett da kanskje vil bli satt vilkår om bruk av lokale tareplanter. Berg mener det kan være et aktuelt vilkår å sette hvis det kommer søknader om tareoppdrett.

Eliseussen sier at kommunen vil ta initiativ overfor sentrale myndigheter for å få redusert forsvarets båndlegging av arealer til skyte- og øvingsfelt. Det er til hinder for utvikling av offshore akvakulturanlegg.

Geir Inge Sivertsen påpeker at en forholdsmessig stor andel av det planlagte arealet for marint vern ligger nordpå, og mener det er paradoksalt at man da tenker verne så store areal her da det er her potensialet for vekst i akvakulturnæringa ligger. Sivertsen viser til regjeringens uttalte mål om femdobling av akvakulturnæringen i løpet av noen tiår.

Eliseussen sier at kommunen hele tiden har vært klar på at Selfjorden ikke bør inngå i et marint vern, og er skuffet over at det likevel tas med i høringen. Eliseussen mener at kommunal sjøråderett settes til side ved et vern. Helgason svarer at det er praksis at konsekvensutredningens forslag høres, men at Statsforvalteren heller mot å ta Selfjorden ut av verneplanen. På spørsmål om hvor sannsynlig det vil være at Statsforvalteren ikke vil ende opp med å tilrå vernealternativ B svarer Berg at det trolig bare kan skje gjennom instruksjoner av overordnet ledelse eller - myndigheter.

Videre ble det stilt spørsmål hvilken forvaltningsordning Statsforvalteren vil tilrå. Andersen svarte at det ikke var noe som vi kom til å ta stilling til. Forvaltningen av det marine verneområdet vil bli lagt til Statsforvalteren først, men myndigheten kan etter hvert delegeres videre til et oppnevnt styre eller et nærliggende verneområdestyre. Det siste vil imidlertid kreve at de berørte kommuner tas inn i styret. Kommunene kan overta forvaltningen av egne verneområder, men dette gjelder bare verneområder som ligger fullt og helt i en kommune. Siden Andfjorden marine verneområde strekker seg over tre kommuner og to fylker vil det ikke være aktuelt at en kommune tar over forvaltningsansvaret for verneområdet.

Helgason fortalte at Harstad kommune ønsket å arrangere et folkemøte i forbindelse med høringen av verneplanen, og spurte om Senja var interessert i det samme. Eliseussen og Sivertsen mente at det burde arrangeres et folkemøte på Flakstadvåg, siden det var her man ble mest berørt av vernet.

Wenche Pedersen roser Statsforvalteren for å gjennomføre en god prosess. Pedersen sier at kommunen oppfatter at det er mulig å påvirke og det er bra.

Eliseussen sier avslutningsvis at han har forståelse for at Statsforvalteren har et oppdrag som må gjennomføres og en rolle i forbindelse med verneplanen, men kommunen også har sin rolle og kommer derfor til å ta opp med sentrale myndigheter at de synes området som skal vernes er for stort.